

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2024/2025-25)

ULUSLARARASI GÖÇMENLER GÜNÜ 18 ARALIK (2024)

Göç, bireylerin ikamet yerlerinden ayrılarak uluslararası veya devlet sınırları içinde başka bir yere taşınmasıdır.¹ Göçmen ise çeşitli sebeplerle ikamet yerinden geçici veya kalıcı olarak ayrılan kişilere ilişkin şemsiye bir terim olarak kullanılmaktadır. Bu tanım Uluslararası Göç Örgütü tarafından geliştirilmiş olup evrensel olarak kabul edilmiş bir tanımı bulunmamaktadır.²

Birleşmiş Milletler Göç Örgütü ve Uluslararası Göç Örgütü göçmenliği,³

- ✓ Kişinin yasal statüsü,
- ✓ Göçün gönüllüğüne,
- ✓ Göçün nedenlerine,
- ✓ Kalış süresine göre değerlendirmektedir.

Uluslararası Göç Örgütü 2000 yılından itibaren her iki yılda bir yayınlanan Dünya Göç Raporu ile göçle ilgili temel verileri ve bilgileri sunmaktadır. Dünya Göç Raporu 2024 verilerine göre, 2020 yılında dünya genelinde 281 milyon (%3,6) uluslararası göçmen bulunmaktadır. Göçmenlerin çoğunluğu iş, aile ve eğitim nedeniyle göç etmektedir. Göçün büyük çoğunluğu güvenli, düzenli ve resmi yollarla gerçekleşmektedir. Ancak çatışmalar, doğal afetler, siyasi ya da ekonomik istikrarsızlık gibi nedenler her geçen yıl daha fazla insanın yerinden edilmesine yol açmaktadır. Dünyada 2022 yılı itibarıyla 117 milyon kişi yerinden edilmiştir. Kadın göçmenler, uluslararası göçmen nüfusunun %48'ini oluşturmaktadır. Ülkeden ülkeye gerçekleşen göçlere bakıldığında dünyadaki en büyük göç koridoru yaklaşık 11 milyon kişi ile Meksika ve Amerika Birleşik Devletleri arasındadır. Suriye iç savaşından dolayı Suriye'den Türkiye'ye olan göç koridoru ise en büyük ikinci göç koridorudur.⁴

Göç, sağlığın sosyal belirleyicilerini tümüyle etkileyen bir olgudur. Hareket hali bireyin sadece fiziksel koşullarını değil aynı zamanda ruhsal ve sosyal refahını da etkilemektedir. Göçmenler düzensiz göç durumu, konuşulan dili bilmeme, göçmenleri kapsayan sağlık politikalarının eksikliği ve hizmetlere ulaşımdaki eksiklik nedeniyle temel sağlık hizmetlerine erişimde zorluklar yaşamaktadır. Bu eşitsizlikler hem göçmenleri hem ev sahibi toplulukları olumsuz etkileyerek HIV, tüberküloz, sıtma, grip gibi hastalıkların önlenmesi ve tedavisi gibi küresel sağlık hedeflerinin gerçekleşmesi önünde engel oluşturmaktadır. Özellikle düzensiz ve zorunlu göç durumunda göçmenlerde görülen yüksek hastalık ve ölüm sıklığı uluslararası düzeyde dikkat gerektirmektedir. Göçmenler barınma, istihdam ve eğitimde de çeşitli zorluklarla karşı karşıya kalabilmektedir.^{5,6} Uluslararası Çalışma Örgütü'nün tahminlerine göre 169 milyon işçinin çoğu ayrımcılık, güvencesizlik ve koruma eksikliği gibi zorlu çalışma şartlarına maruz

¹ International Organization for Migration. Glossary on Migration N34. İsviçre. 2019 sf.137

² [İnternet] <https://www.iom.int/about-migration> Erişim Tarihi: 12.12.2024

³ [İnternet] <https://www.un.org/en/fight-racism/vulnerable-groups/migrants> Erişim Tarihi: 12.12.2024

⁴ International Organization for Migration. World Migration Report 2024 <https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2024> Erişim Tarihi:12.12.2024

⁵[İnternet] <https://www.iom.int/migration-health> Erişim Tarihi:12.12.2024

⁶[İnternet]<https://www.icrc.org/en/document/speech-migration-and-internal-displacement-national-and-global-challenges> Erişim Tarihi:12.12.2024

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2024/2025-25)

kalmaktadır.⁷

Göçler doğru yönetildiğinde toplumların nüfus gücüne ve dirençliliğine katkıda bulunma ve herkes için refah merkezli bir ekonomiyi teşvik etme potansiyeline sahiptir. Ancak bu potansiyeli gerçekleştirmek için göçmenlerin en başta sağlık hakkı güvence altına alınmalıdır. Dünya Sağlık Örgütü göçmenlerin temel sağlık hizmetlerine erişimini sağlamak için sağlık hizmetlerinin farklı yönleri ile yeniden düzenlenmesini önermektedir. Burada hedeflenen,⁸

- ✓ Sağlık sonuçlarını olumsuz etkileyen temel nedenlerin ele alınması,
- ✓ Kapsayıcı ve entegre sağlık hizmetleri sunumu,
- ✓ Bireylerin, ailelerin ve toplumların güçlendirilmesidir.

Güvenli, Sistemli ve Düzenli Göç için Küresel Mutabakat, BM tarafından hazırlanmıştır ve uluslararası göçün tüm boyutlarını kapsayan ilk uluslararası antlaşmadır. 10 Aralık 2018'de Fas'ın Marakeş kentinde düzenlenen göç konulu hükümetler arası konferansta kabul edilmiştir. Bu mutabakat, uluslararası insan hakları hukukuna dayanmakta ve tüm göçmenlerin hakkına saygı duyulması, korunması ve yerine getirilmesini taahhüt etmektedir. Mutabakat devletler için yasal olarak bağlayıcı değildir ancak devletlerin göç politikalarını oluşturmasında önemli bir referans noktasıdır.⁹

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 4 Aralık 2000 tarihinde aldığı bir kararla, dünya genelinde artan göçmen sayısını dikkate alarak, 18 Aralık'ı **Uluslararası Göçmenler Günü** olarak ilan etmiştir. Bu karar çerçevesinde, üye devletler ve diğer ilgili taraflar, göçmenlerin insan hakları ve temel özgürlükleri konusunda farkındalık yaratmak amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlemeye davet edilmiştir.¹⁰ Göçmenlerin sömürüye maruz kalma sorununa dikkat çekmek ve topluma sağladıkları olumlu katkıları vurgulamak amacıyla bu yılın teması **"Göçmenlerin katkılarını onurlandırmak ve haklarına saygı duymak"** olarak belirlenmiştir.¹¹

⁷ [İnternet] <https://lac.iom.int/en/blogs/major-challenges-international-migration-ensure-sustainable-future>

Erişim Tarihi: 12.12.2024

⁸ [İnternet] <https://www.who.int/europe/news-room/events/item/2024/12/18/default-calendar/international-migrants-day-2024> Erişim Tarihi: 12.12.2024

⁹ [İnternet] <https://www.who.int/europe/news-room/events/item/2024/12/18/default-calendar/international-migrants-day-2024> Erişim Tarihi: 12.12.2024

¹⁰ [İnternet] <https://sdg.iisd.org/events/international-migrants-day-2024/> Erişim Tarihi: 12.12.2024

¹¹ [İnternet] [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2024/767161/EPRS_ATA\(2024\)767161_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2024/767161/EPRS_ATA(2024)767161_EN.pdf)

Erişim Tarihi: 15.12.2024